

Rode Loper-debat: 'Accountants kunnen niet met kritiek omgaan'

Accountants kunnen niet goed omgaan met kritiek op hun functioneren. En het goede gesprek wordt binnen de sector niet genoeg gevoerd, zo werd gesteld tijdens het jongste Rode Loper-debat op 10 september in Amsterdam.

Marc Schweppe

"Tijd dat we elkaar weer eens indringend spreken over een aantal zaken", aldus organisator Endymion Struijs bij de start van het Rode Loper-debat in Amsterdam, daarbij verwijzend naar de berichtgeving die in de zomermaanden langskwam over het accountantsberoep. Een QR-code om binnen te komen en de stoelen nog wat ruim uit elkaar, maar evengoed was de grote zaal bij het 'geplacéerd evenement' in de Beurs van Berlage goed gevuld, met veel bekende gezichten. Niet veranderd sinds de vorige editie, alweer een jaar geleden, zijn de optredens tussendoor van zanger Dave Dekker. "Eigenlijk is het een concert, afgewisseld met paneldebatten", stelde een bezoeker.

"Geef mij je angst", zong Dave voorafgaand aan een ode aan de rebelse geest door mede-organisator Antoinette Dijkhuizen, die daarmee verwees naar *Artikel 5*, het boek van Margreth Kloppenburg over de eer van de stand van het accountantsberoep. Niet voor het eerst pleitte Dijkhuizen verder voor een veilig vangnet voor accountants. "Angst regeert en heeft een verlamme werking, hoe kun je dan vernieuwen?", meende zij. Ook mag er meer respect en waardering voor elkaar zijn in het beroep, waarbij Dijkhuizen refereerde aan de scherpe kritiek op EY-voorman Coen Bogaart, die bij zijn afscheid in het FD pleitte voor rust in het beroep.

Hollen

Kwartiermakers Marlies de Vries en Chris Fonteijn waren het "honderd procent oneens" met Dijkhuizen en hadden geen moeite met de reacties op de oproep van Bogaart. De sector moet juist verandering willen, benadrukken zij. De kwartiermakers constateren vooruitgang op deelthema's in de sector, "maar in de praktijk is het toch ontzettend moeilijk om het goede te doen", aldus Fonteijn. "De crux zit in de cultuur", stelde De Vries. "Je moet elkaar stimuleren om je uit te spreken."

Volgens NBA-directeur Berry Wammes heeft het accountantsberoep de neiging om "altijd te gaan hollen" als er strenge maatregelen lijken aan te komen. Maar dreigen met maatregelen doet onvoldoende recht aan de inspanningen van de sector. Ook zijn de verhoudingen bij gesprekken met stakeholders en toezichthouders nog niet gelijkwaardig. Dat moet anders, bijvoorbeeld via het sluiten van convenanten. Wammes is blij met de rol van de kwartiermakers, die "het goede gesprek mogelijk hebben gemaakt".

"Kom maar op met je convenant", reageerde Fonteijn, die benadrukte dat de Commissie Toekomst Accountancysector (CTA) destijds niet voor niets was ingesteld door minister Hoekstra. "De sector kan wel rennen, maar de verandering gaat niet snel genoeg."

Geheimhouding

PwC-partner en hoogleraar verslaggeving Arjan Brouwer ziet veel accountants worstelen met het gevoel dat ze niet mogen falen. Goede informatieuitwisseling tussen beroepsgenoten kan helpen bij het opsporen van fraude, waarmee de accountant tegemoet komt aan de verwachting van het maatschappelijk verkeer. Eerder pleitte Brouwer daarom in een column voor het opheffen van de geheimhoudingsplicht bij communicatie tussen accountants onderling.

Tegelijk onderstreepte hij het belang van de vertrouwensrelatie met de cliënt, die moet bijdragen aan het verkrijgen van goede controle-informatie. Brouwer verwees naar een citaat van de Amerikaanse president Theodore Roosevelt: "People don't care how much you know, until they know how much you care."

Steven Hijink, hoogleraar jaarrekeningenrecht en advocaat bij Stibbe, waarschuwde accountants om de geheimhouding niet op te geven. Als de klant weet dat informatie vertrouwelijk blijft, kun je een controle beter doen, meende hij. "Naarmate de geheimhoudingsplicht verder wordt uitgehold, zullen cliënten eerder geneigd zijn naar een jurist te stappen; dan spreekt de accountant straks niet meer met bestuurders, maar vooral met advocaten."

Ruzie maken

Hoogleraar accountancy Marcel Pheijffer vond juist dat je de vertrouwensrelatie met de opdrachtgever moet inperken. "Je moet niet aardig willen zijn voor de klant." Het beroep moet af willen van de 'klantcultuur', benadrukte hij. Zelfstandig compliance-adviseur Arnout van Kempen stelde dat hij in zijn tijd als toezichthouder bij de AFM veel meer informatie kreeg dan eerder als accountant. Ook kun je onderscheid maken tussen openheid over gegevens van klanten en over het eigen gedrag van de accountant. "Transparantie over het eigen gedrag hindert de klant niet, dat is misbruik maken van de geheimhouding als argument."

Volgens Pheijffer, die benadrukte dat hij "niet van de tegenpartij" is, kunnen accountants niet goed omgaan met kritiek op hun functioneren en wordt het gesprek binnen de sector niet echt gevoerd. Het mag best wel eens schuren, stelde hij en vergeleek de sector met een huwelijk. "Ruzie maken brengt vaak meer verandering dan een goed gesprek."

Brouwer wees op het belang van *key audit matters* in de controleverklaring, die er indirect voor zorgen dat de verslaggeving op een hoger niveau komt te liggen. Pheijffer wierp tegen dat de *key audit matters* vooral bedoeld zijn om "de dingen op te schrijven waarvan je als accountant wakker ligt" en niet primair om te verwijzen naar wat een ondernemingsbestuur schrijft. "De accountant moet verder gaan dan het bestuur en de rvc; als we ons verschuilen achter anderen, maken we onszelf overbodig."

Stuitend

Ook de aanwijzingsbevoegdheid, waarbij de NBA kantoren moet gaan aanwijzen voor oob's die geen accountant kunnen vinden, kwam in het debat ter sprake. "Een stuitend slecht voorstel", meende Van Kempen, die vond dat de markt dit probleem zelf moet oplossen. "De marktwerking is verstoord door de Wta en de oplossing van de wetgever is nog meer wetgeving, die dat nog verder zal verstoren."

Uiteindelijk gaat het toch om mensen, aldus Brouwer, want straks moet er iemand dat beursfonds controleren en de handtekening zetten. "Ik hoop niet dat ik zelf ooit in die positie kom." Pheijffer stelde dat de accountant ook nog een andere dan een goedkeurende verklaring kan afgeven, als het bij een klant niet op orde is. "Je hebt als accountant één wapen, dat is je pen met je handtekening. We denken als accountants veel te vaak dat we in problemen komen, maar de Wirecards en Steinhoffs zijn uitzonderingen. Juist dan moet je er staan."

De volgende editie in de reeks Rode Loper-debatten is op 5 november aanstaande en gaat over leiderschap, ondernemerschap en intimiteit.

Deel dit artikel

f in

Marc Schweppe is hoofdredacteur Accountant en Accountant.nl.

GERELATEERD

NIEUWS | 13 oktober 2021

AFM: Rvc's bij accountantsorganisaties hebben impact, maar invloed verschilt

De raden van commissarissen (rvc's) bij oob-accountantsorganisaties hebben zeker impact, maar de mate van invloed verschilt. Dat komt mede door "uitdagingen" in... →

NIEUWS | 08 oktober 2021

Online bijeenkomst NBA over consultatiedocument Fraude en Continuïteit

De NBA organiseert in oktober twee Zoom-bijeenkomsten over het Consultatiedocument Fraude en Continuïteit in de Controleverklaring. De sessie van 12 oktober heeft... →

DISCUSSIE | Opinie | 05 oktober 2021

Cultuuromslag in accountancy, ongeacht de structuur?

Kun je een echte cultuuromslag in de controlepraktijk bereiken, in een structuur die versturende elementen bevat? Een aantal knelpunten op een rij. →

NIEUWS | 28 september 2021

NBA-werkgroep Continuïteit publiceert gids over continuïteitsbeoordeling

De NBA-werkgroep Continuïteit heeft de Continuïteitsgids gepubliceerd, bedoeld om accountants te ondersteunen bij de beoordeling van de continuïteit van ondernemingen. →

NIEUWS | 20 september 2021

Leen Paape: 'Beroep moet multidisciplinair worden'

Het accountantsberoep moet veel meer multidisciplinair werken en oppassen om niet overbodig te worden. Dat stelt hoogleraar corporate governance Leen Paape, in een... →
